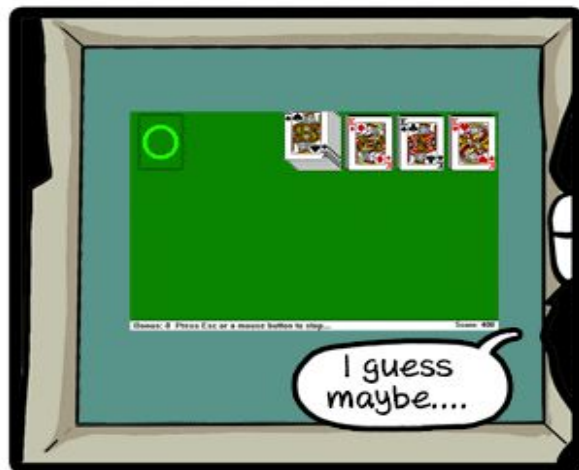
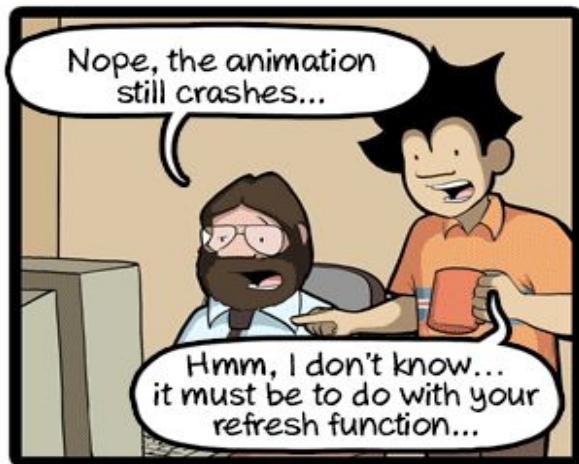
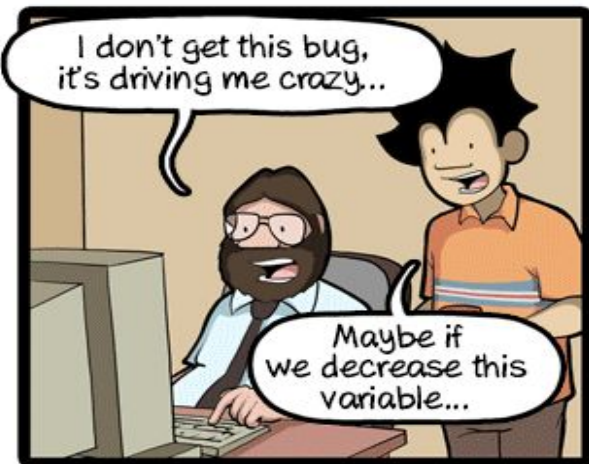

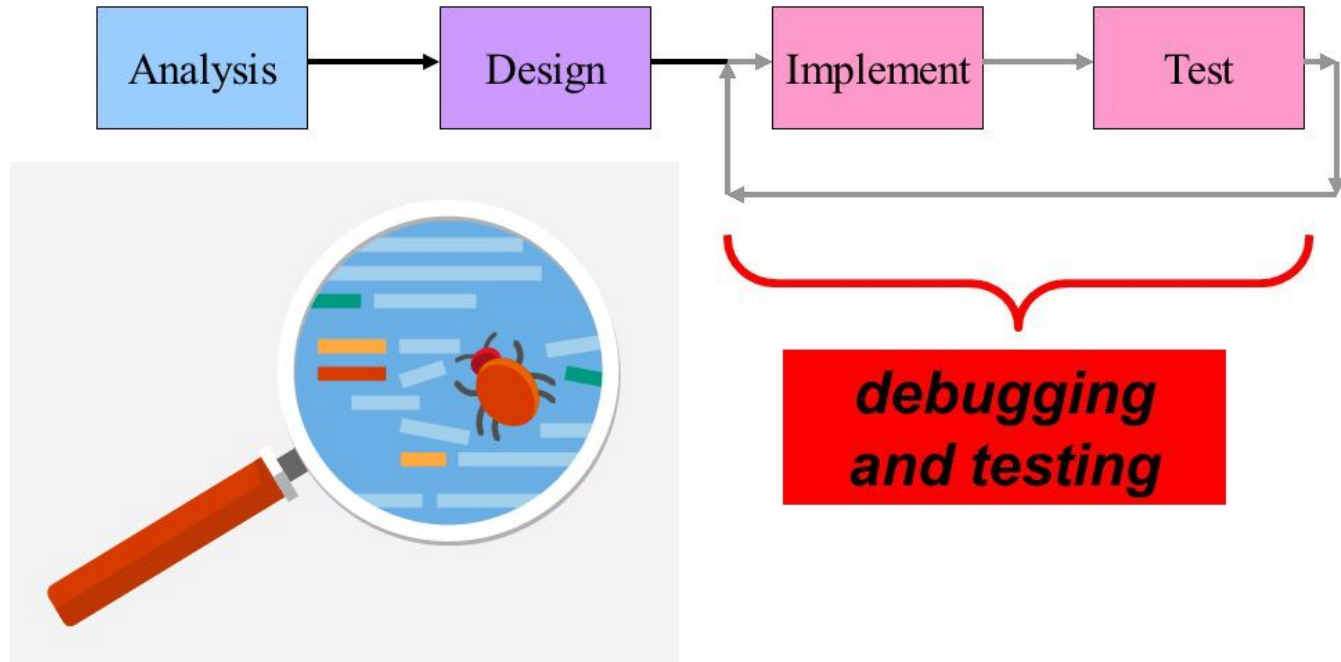
Εκσφαλμάτωση Προγράμματος (Debugging)

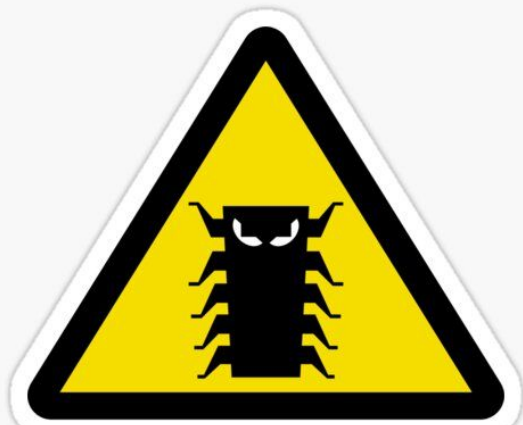
{B1} Κεφάλαιο 13 (Σελ. 232-235)

{B2} Κεφάλαιο 5 (Σελ. 115-142)

Development Cycle

Millennium bug
act now!

REMEMBER

Turn your computer off
before midnight on

31/12/99.

*We've exterminated
the Y2K bug!*

this machine is your

Κατηγορίες Λαθών (Errors - Bugs)

- **Συντακτικά** Λάθη (κατά την Υλοποίηση)
- Λάθη κατά την **Εκτέλεση** (*Run-Time Errors*)
- **Λογικά** Λάθη (λάθος αποτελέσματα)

1. Συντακτικά Λάθη

Ο **Μεταγλωττιστής** (*compiler*) ή ο **Διερμηνευτής** ανιχνεύει λοιπόν τα Συντακτικά Λάθη του προγράμματος και εμφανίζει τα κατάλληλα **διαγνωστικά** μηνύματα.

Αν το πρόγραμμα περιέχει ένα Συντακτικό Λάθος, τότε **δεν επιτρέπεται η εκτέλεσή του**, μέχρι να το διορθώσει ο προγραμματιστής.

- Μη δήλωση Μεταβλητών
- Λάθος Όνομα Μεταβλητών
- Δεσμευμένες Λέξεις
- Ανοιχτές Παρενθέσεις
- Κλείσιμο Εμφωλευμένων ΑΝ
- Λάθος Τύπος Δεδομένων

```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: E, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5   E ← 5
6   I ← 1
7
8   B[I] ← 2 * E
9
10 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

θόνη εκτέλεσης

```
1 Το όνομα «E» δεν είναι έγκυρο
  & όνομα μεταβλητής.
2
```

```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3 ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6 A ← 'TEST'
7
8 I ← 0
9
10 B[I] ← A
11
12 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

Οθόνη εκτέλεσης

```
1 Δεν είναι δυνατόν να γίνει αυτή
& η ανάθεση τιμής γιατί τα
& ορίσματα είναι διαφορετικού
& τύπου δεδομένων.
2 «A»: ακέραια μεταβλητή
3 «'TEST'»: αλφαριθμητική σταθερά
4
```



```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6   A ← 100
7
8   I ← 5
9
10  B[I] ← 'A'
11
12 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

Οθόνη εκτέλεσης

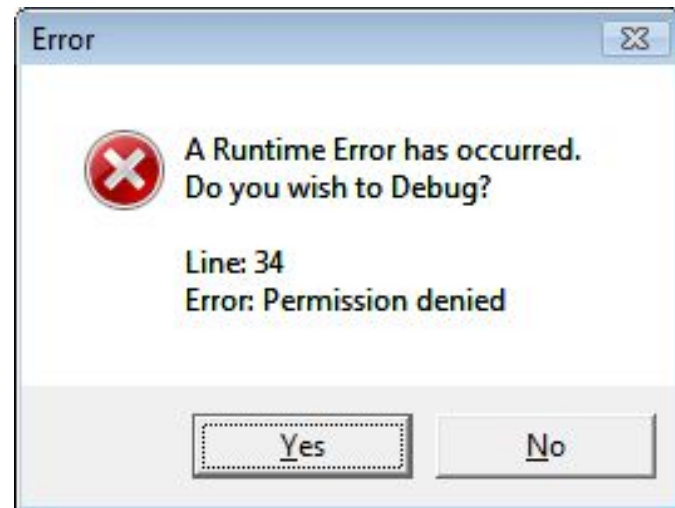
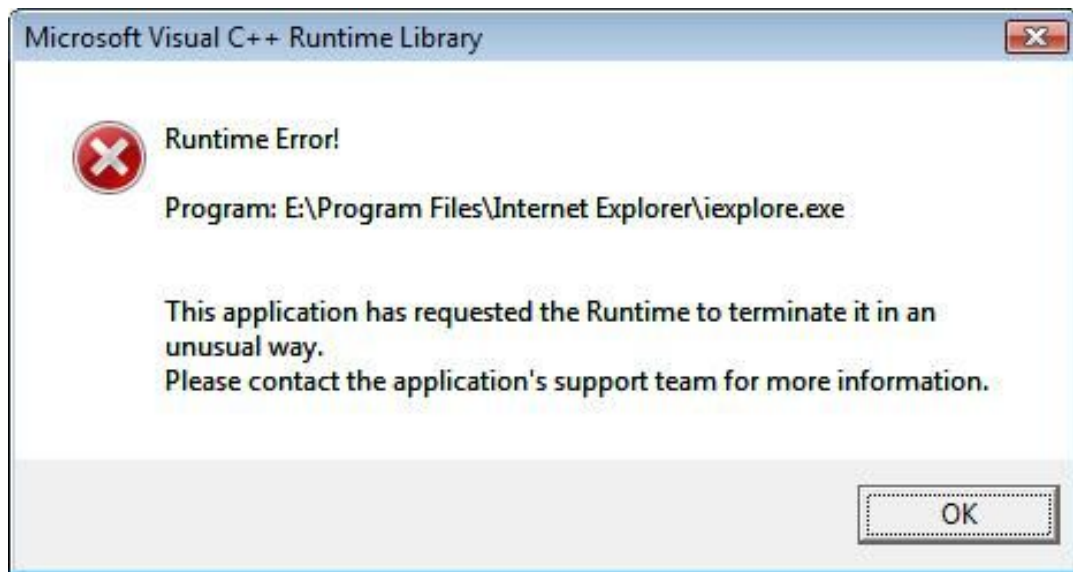
```
1 Δεν είναι δυνατόν να γίνει αυτή
& η ανάθεση τιμής γιατί τα
& ορίσματα είναι διαφορετικού
& τύπου δεδομένων.
2 «B[I]»: στοιχείο πίνακα
& ακεραίων
3 «'A'»: αλφαριθμητική σταθερά
4
```

```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ  BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ:  A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6   A <- 100
7
8   I <- 5
9
10  B[I] <- 2 * A / 10
11
12 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

Οθόνη εκτέλεσης

```
1 Δεν είναι δυνατόν να γίνει αυτή η
& ανάθεση τιμής γιατί τα ορίσματα
& είναι διαφορετικού τύπου
& δεδομένων.
2 «B[I]»: στοιχείο πίνακα ακεραίων
3 «2 * A / 10»: πραγματική έκφραση
4
```


Ab Juni 2018 wurden 1,2 Milliarden Bilder täglich von Facebook hochgeladen. Täglich werden 2,5 Terabyte an Daten auf Facebook hochgeladen. Dabei geht es um das innere Leben der Nutzer. Facebook versucht, diese Daten zu verstehen und sie daraus Erkenntnisse zu gewinnen, um die Werbung zu optimieren. Künstliche Intelligenz und Algorithmen ermöglichen die Bewältigung von Big Data. Doch was geschieht, wenn wir keinen direkten Einfluss mehr haben? Social Sorting ist eine Möglichkeit, die Rückgewinnung unserer digitalen Souveränität eine andere...

Wie genau? 2018: 1,2 billion de photos numériques ont été prises. Chaque jour, 2,5 billions d'octets de données sont générés. Ces données sont continuellement collectées, stockées et analysées. Ce processus permet de mieux comprendre cette quantité de données et de construire une application. L'intelligence artificielle et les algorithmes permettent de gérer les informations. Mais qu'en est-il si nous n'avons aucune influence directe? Le social sorting est une manière de récupérer nos données...

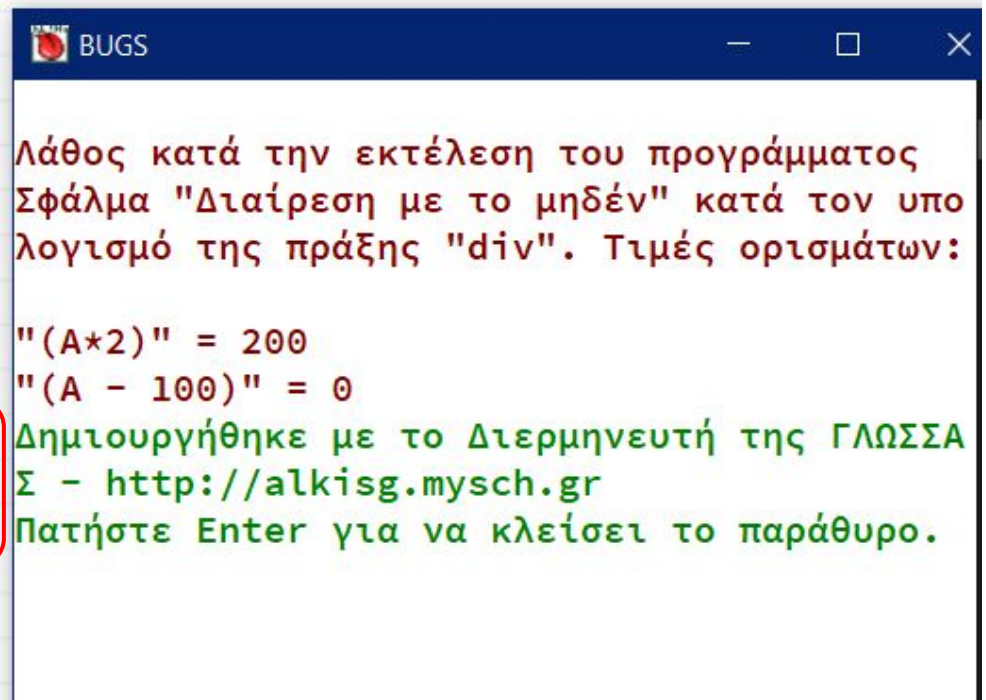

2. Λάθη Εκτέλεσης (Καθοριστικότητα)

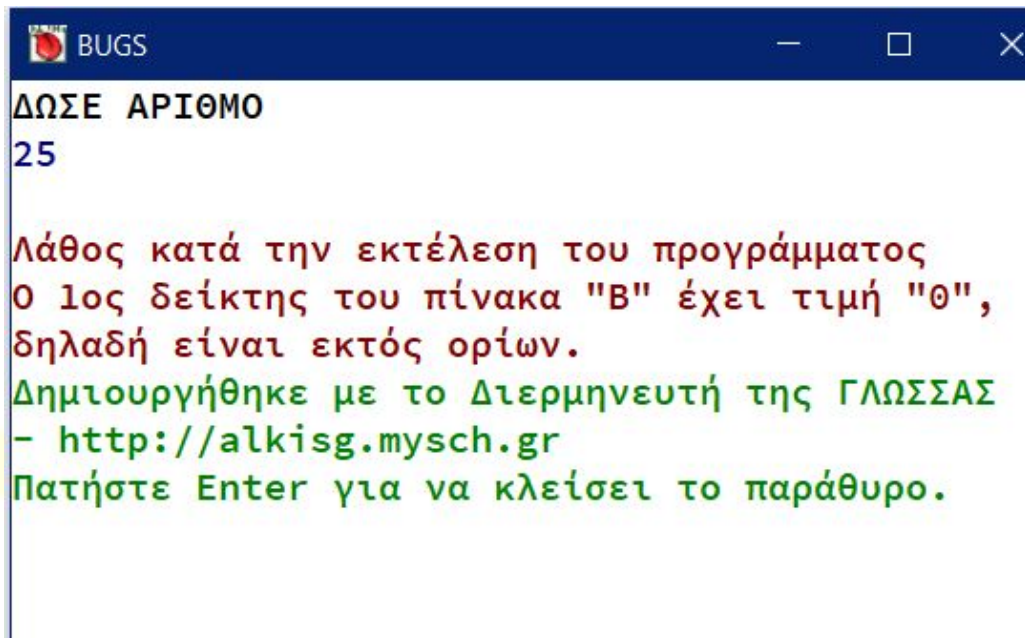
Τα λάθη που προκαλούνται κατά το **χρόνο εκτέλεσης** του προγράμματος, είναι πιο επώδυνα γιατί εμφανίζονται σε πραγματικό περιβάλλον εκτέλεσης και συνήθως προκαλούν **τον αντικανονικό τερματισμό** της εφαρμογής και το κρέμασμα (**crash**) του συστήματος.

Για παράδειγμα, τέτοια λάθη προκύπτουν όταν επιχειρήσουμε να **διαιρέσουμε με το μηδέν** ή αν κατά την ανάγνωση ενός ακεραίου αριθμού εισαχθεί ένα γράμμα.


```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6   A <- 100
7
8   I <- 5
9
10  B[I] <- (A*2) div (A-100)
11
12 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```



```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6   ΓΡΑΨΕ 'ΔΩΣΕ ΑΡΙΘΜΟ'
7   ΔΙΑΒΑΣΕ A
8
9   I ← 0
10
11  B[I] ← 2 * A
12
13 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```


BUGS

ΔΩΣΕ ΑΡΙΘΜΟ
25

Λάθος κατά την εκτέλεση του προγράμματος
Ο 1ος δείκτης του πίνακα "B" έχει τιμή "0",
δηλαδή είναι εκτός ορίων.

Δημιουργήθηκε με το Διερμηνευτή της ΓΛΩΣΣΑΣ
- <http://alkisg.mysch.gr>
Πατήστε Enter για να κλείσει το παράθυρο.

```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6   I ← 5
7
8   ΓΡΑΨΕ 'ΔΩΣΕ ΑΡΙΘΜΟ'
9   ΔΙΑΒΑΣΕ A
10
11  B[I] ← 2 * A
12
13 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

BUGS

ΔΩΣΕ ΑΡΙΘΜΟ
AB

Λάθος κατά την εκτέλεση του προγράμματος
Δεν είναι δυνατή η ανάθεση της τιμής "AB"
στο "A": ακέραια μεταβλητή.

Δημιουργήθηκε με το Διερμηνευτή της ΓΛΩΣΣΑ
Σ - <http://alkisg.mysch.gr>
Πατήστε Enter για να κλείσει το παράθυρο.

```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5
6   ΓΙΑ I ΑΠΟ 1 ΜΕΧΡΙ 10
7     B[I] ← 2 * A
8 ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ
9
10 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```


BUGS

Το πρόγραμμα προσπάθησε να χρησιμοποιήσει την τιμή της μεταβλητής "A" ενώ αυτή δεν έχει αρχικοποιηθεί.

Δημιουργήθηκε με το Διερμηνευτή της ΓΛΩΣΣΑΣ - <http://alkisg.mysch.gr>

Πατήστε Enter για να κλείσει το παράθυρο.

3. Λογικά Λάθη (Αποτελεσματικότητα)

Τα λογικά λάθη είναι συνήθως **λάθη σχεδιασμού** και δεν προκαλούν τη διακοπή της εκτέλεσης του προγράμματος.

Για να εντοπίσουμε τα λογικά λάθη μπορούμε να κάνουμε **δοκιμαστικές εκτελέσεις** του προγράμματός μας και να ελέγξουμε αν για συγκεκριμένες **τιμές εισόδου**, το πρόγραμμά μας εξάγει **σωστά αποτελέσματα**.

```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: A, B[10], I
4 ΑΡΧΗ
5   A ← 5
6   I ← 1
7   ΟΣΟ I <= 10 ΕΠΑΝΑΛΑΒΕ
8     B[I] ← 2 * A
9     A ← A + 1
10  ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ
11
12 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

Προειδοποίηση

Αυτός ο αλγόριθμος έχει ήδη εκτελέσει 100.000 εντολές. Αν νομίζετε ότι βρίσκεται σε ατέρμονα βρόχο, μετά το κλείσιμο του διαλόγου πατήστε «Παύση εκτέλεσης» (Pause) ή «Αργή εκτέλεση» (Shift + Pause) για να εντοπίσετε το πρόβλημα.

Εντάξει

ΑΤΕΡΜΩΝ ΒΡΟΧΟΣ - INFINITE LOOP


```
1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS
2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3   ΑΚΕΡΑΙΕΣ: Σ, Χ, Ι, ΠΛ
4 ΑΡΧΗ
5   ΠΛ ← 0
6   ΓΙΑ Ι ΑΠΟ 10 ΜΕΧΡΙ 1
7     ΔΙΑΒΑΣΕ Χ
8     ΑΝ Χ > 0 ΤΟΤΕ
9       Σ ← Σ + Χ
10      ΠΛ ← ΠΛ + 1
11 ΤΕΛΟΣ_ΑΝ
12 ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ
13
14 ΓΡΑΨΕ 'ΜΟ: ', Σ/ΠΛ
15 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

ME_BHMA -1 ! ΛΟΓΙΚΟ ΛΑΘΟΣ

Σ ← 0 ! ΑΡΧΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

ΑΝ ΠΛ <> 0 ΤΟΤΕ ! ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΜΕ ΜΗΔΕΝ

WHAT IS BETA TESTING?

13.2 | Εκσφαλμάτωση

Τα λάθη που κυρίως μας απασχολούν στη φάση της εκσφαλμάτωσης είναι τα **λογικά** λάθη και τα λάθη που παρουσιάζονται κατά το χρόνο **εκτέλεσης** του προγράμματος.

Για τον εντοπισμό ενός λάθους δεν υπάρχουν ιδιαίτερα **μυστικά και κόλπα**. Η εκσφαλμάτωση είναι ένα **πρόβλημα λογικής** και όσο πιο καλά αντιλαμβάνεται ο προγραμματιστής τον τρόπο που εργάζεται το πρόγραμμα, τόσο πιο εύκολα και σύντομα θα εντοπίσει λάθη που προκαλούν δυσλειτουργίες.

13.2 | Εκσφαλμάτωση

Η εισαγωγή γραμμών με σχόλια σε ένα πρόγραμμα υποβοηθά σημαντικά την εκσφαλμάτωση.

Τα ονόματα των μεταβλητών πρέπει να ανάγουν στο περιεχόμενό τους. Έτσι διευκολύνεται η εκσφαλμάτωση.

Εκσφαλμάτωση Λογικών Λαθών στις Δομές Επιλογής

Τι θα εμφανιστεί για ένα μαθητή που πήρε βαθμό 16;

```
ΔΙΑΒΑΣΕ β
ΑΝ β >= 18 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΑΡΙΣΤΑ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β >= 10 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΚΑΛΩΣ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β >= 14 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ'
ΑΛΛΙΩΣ
    ΓΡΑΨΕ 'ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ'
ΤΕΛΟΣ_ΑΝ
```


! $\beta \in (0, 20]$

ΔΙΑΒΑΣΕ β

ΑΝ $\beta > 0$ ΚΑΙ $\beta < 9.5$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ'

ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ $\beta < 14$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΚΑΛΩΣ'

ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ $\beta < 18$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ'

ΑΛΛΙΩΣ

ΓΡΑΨΕ 'ΑΡΙΣΤΑ'

ΤΕΛΟΣ_ΑΝ

ΔΙΑΒΑΣΕ β

ΑΝ $\beta > 0$ ΚΑΙ $\beta < 9.5$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ'

ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ $\beta \geq 9.5$ ΚΑΙ $\beta < 14$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΚΑΛΩΣ'

ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ $\beta \geq 14$ ΚΑΙ $\beta < 18$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ'

ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ $\beta \geq 18$ ΚΑΙ $\beta \leq 20$ ΤΟΤΕ

ΓΡΑΨΕ 'ΑΡΙΣΤΑ'

ΑΛΛΙΩΣ

ΓΡΑΨΕ 'Λάθος βαθμός'

ΤΕΛΟΣ_ΑΝ

Βοηθάει συχνά να ξεκινάμε από τις λάθος τιμές

```
ΔΙΑΒΑΣΕ β
ΑΝ β <= 0 Η β > 20 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'Λάθος βαθμός'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β < 9.5 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β < 14 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΚΑΛΩΣ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β < 18 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ'
ΑΛΛΙΩΣ !_ΑΝ β <= 20 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΑΡΙΣΤΑ'
ΤΕΛΟΣ_ΑΝ
```

```
ΔΙΑΒΑΣΕ β
ΑΝ β > 0 ΚΑΙ β < 9.5 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΡΑΝΤΕΒΟΥ ΤΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β >= 9.5 ΚΑΙ β < 14 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΚΑΛΩΣ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β >= 14 ΚΑΙ β < 18 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ'
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ β >= 18 ΚΑΙ β <= 20 ΤΟΤΕ
    ΓΡΑΨΕ 'ΑΡΙΣΤΑ'
ΑΛΛΙΩΣ
    ΓΡΑΨΕ 'Λάθος βαθμός'
ΤΕΛΟΣ_ΑΝ
```

! Ισοδύναμα Προγράμματα ???

```
ΑΝ Χ > 0 ΤΟΤΕ  
  Μ <- 'ΘΕΤΙΚΟΣ'  
  ΓΡΑΨΕ Μ  
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ Χ < 0 ΤΟΤΕ  
  Μ <- 'ΑΡΝΗΤΙΚΟΣ'  
  ΓΡΑΨΕ Μ  
ΤΕΛΟΣ_ΑΝ
```

ΑΝ Χ = 0 ?

```
ΑΝ Χ > 0 ΤΟΤΕ  
  Μ <- 'ΘΕΤΙΚΟΣ'  
ΑΛΛΙΩΣ_ΑΝ Χ < 0 ΤΟΤΕ  
  Μ <- 'ΑΡΝΗΤΙΚΟΣ'  
ΤΕΛΟΣ_ΑΝ  
ΓΡΑΨΕ Μ
```

Κατά την εκσφαλμάτωση των **δομών επανάληψης** προσοχή στα εξής:

- στους **Συγκριτικούς** και τους **Λογικούς** τελεστές των **Συνθηκών** επανάληψης ή τερματισμού.
- στην **Αρχικοποίηση** της Συνθήκης.
- στην **Ενημέρωση** της συνθήκης εντός του βρόχου.
- στο Κριτήριο της **Περατότητας**.
- στην **Τελευταία Επανάληψη**.
- στην **Πρώτη Επανάληψη** και στην περίπτωση που ο βρόχος επανάληψης δεν πρέπει να εκτελεστεί **ούτε μία φορά**.

Εκσφαλμάτωση Λογικών Λαθών στις Δομές Επανάληψης

```
1  ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Γινόμενο_μη_μηδενικών_αριθμών
2  ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3      ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ: X, Γινόμενο
4  ΑΡΧΗ
5      Γινόμενο <- 1
6      ΑΡΧΗ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ
7          ΓΡΑΨΕ "Δώσε μη μηδενική τιμή"
8          ΔΙΑΒΑΣΕ X
9          Γινόμενο <- X*Γινόμενο
10     ΜΕΧΡΙΣ_ΟΤΟΥ X = 0
11     ΓΡΑΨΕ "Γινόμενο=", Γινόμενο
12 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

ΑΡΧΗ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ

ΓΡΑΨΕ "Δώσε μη μηδενική τιμή"

ΔΙΑΒΑΣΕ X

ΑΝ X $\neq$ 0 ΤΟΤΕ

Γινόμενο $\leftarrow$ X*Γινόμενο

ΤΕΛΟΣ_ΑΝ

ΜΕΧΡΙΣ_ΟΤΟΥ X = 0

ΓΡΑΨΕ "Δώσε μη μηδενική τιμή"

ΔΙΑΒΑΣΕ X

ΟΣΟ X $\neq$ 0 ΕΠΑΝΑΛΑΒΕ

Γινόμενο $\leftarrow$ X*Γινόμενο

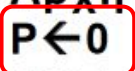
ΓΡΑΨΕ "Δώσε μη μηδενική τιμή"

ΔΙΑΒΑΣΕ X

ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ

B2. Το ακόλουθο πρόγραμμα έχει σκοπό να διαβάσει 10 θετικούς αριθμούς και να υπολογίζει και να εμφανίζει το γινόμενο όσων από αυτούς είναι πολλαπλάσιοι και του 3 και του 5 (συγχρόνως). Στο πρόγραμμα, όμως, υπάρχουν λάθη.

2017 (B2)

1. Πρόγραμμα Αριθμοί
2. Μεταβλητές
3. Πραγματικές: X   ! Συντακτικό Λάθος !
4. Ακέραιες: P, I
5. Αρχή
6.   ! Λογικό Λάθος !
7. Για I από 1 μέχρι 10
8. Διάβασε X
9. Αν $X \text{ MOD } 3 = 0$ $\text{MOD } 5 = 0$ τότε
10. $P \leftarrow P * X$! Λογικό Λάθος !
11.
12. Τέλος_επανάληψης ! Συντακτικό Λάθος !
13. Γράψε P
14. Τέλος_προγράμματος

Εκσφαλμάτωση Λογικών Λαθών στους Πίνακες

Προσοχή στα εξής:

- στο **Μέγεθος** των πινάκων κατά τη **δήλωσή** τους.
- στους **Δείκτες** των πινάκων κατά την **προσπέλασή** τους.
- στη μη **υπέρβαση των ορίων** του πίνακα.
- στην **Αρχικοποίηση** των δεδομένων του πίνακα.

1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ BUGS

2 ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

3 ΑΚΕΡΑΙΕΣ: ΣΥΝΟΛΟ [20], ΑΠΟΥΣΙΕΣ, Ι, Κ

4 ΑΡΧΗ

5 ΓΙΑ Ι ΑΠΟ 1 ΜΕΧΡΙ 20

6 ΓΙΑ Κ ΑΠΟ 1 ΜΕΧΡΙ 9

7 ΔΙΑΒΑΣΕ ΑΠΟΥΣΙΕΣ

8 ΣΥΝΟΛΟ[Ι] ← ΣΥΝΟΛΟ[Ι] + ΑΠΟΥΣΙΕΣ

9 ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ

10 ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ

11

12 ΑΝ ΣΥΝΟΛΟ[Ι] > 100 ΤΟΤΕ

13 ΓΡΑΨΕ 'ΕΜΕΙΝΕ Ο ΜΑΘΗΤΗΣ: ', Ι

14 ΤΕΛΟΣ_ΑΝ

15

16 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

! ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΥΣΙΩΝ 9 ΜΗΝΩΝ

! ΓΙΑ 20 ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΟΡΙΟ ΤΙΣ 100

ΣΥΝΟΛΟ[Ι] ← 0 ! ΑΡΧΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Εκσφαλμάτωση Λογικών Λαθών στα Υποπρογράμματα

Προσοχή στα εξής:

- την **Κλήση** των Διαδικασιών και Συναρτήσεων.
- το πέραςμα και την επιστροφή των **Παραμέτρων**.
- την **Δήλωση** των Υποπρογραμμάτων

B2. Δίνονται οι παρακάτω δηλώσεις υποπρογραμμάτων και των παραμέτρων τους:

ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ $A(\chi, \psi)$: ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

ΑΚΕΡΑΙΕΣ: χ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ: $\psi[10]$

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ $B(\chi, \psi, \zeta)$
ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

ΑΚΕΡΑΙΕΣ: ψ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ: χ, ζ

Επίσης δίνεται το τμήμα δηλώσεων κύριου προγράμματος:

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

ΑΚΕΡΑΙΕΣ: $\kappa, \lambda[10], \mu$

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ: $\pi, \rho[10], \gamma$

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ: $\theta[10], \upsilon$

1. $\pi \leftarrow A(\kappa, \upsilon)$ → ! Πίνακας Χαρακτήρων, ΟΧΙ απλή τιμή!
2. ΚΑΛΕΣΕ $A(\mu, \theta)$ → ! Συνάρτηση, ΟΧΙ Διαδικασία!
3. ΚΑΛΕΣΕ $B(\pi, \mu)$ → ! Τρεις Παράμετροι, ΟΧΙ Δύο!
4. $\upsilon \leftarrow A(\mu, \theta)$ → ! Πραγματική Συνάρτηση, ΟΧΙ Χαρακτήρα!
5. $\kappa \leftarrow B(\pi, \mu, \rho[1])$ → ! Διαδικασία, ΟΧΙ Συνάρτηση!

B2. Δίνονται οι παρακάτω δηλώσεις υποπρογραμμάτων και των παραμέτρων τους:

ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ A(χ , ψ): ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ
ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

ΑΚΕΡΑΙΕΣ: χ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ: $\psi[10]$

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ B(χ , ψ , ζ)
ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

ΑΚΕΡΑΙΕΣ: ψ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ: χ , ζ

Επίσης δίνεται το τμήμα δηλώσεων κύριου προγράμματος:

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

ΑΚΕΡΑΙΕΣ: κ , $\lambda[10]$, μ

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ: π , $\rho[10]$, γ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ: $\theta[10]$, υ

1. $\pi \leftarrow A(\kappa, \upsilon)$
2. ΚΑΛΕΣΕ A(μ , θ)
3. ΚΑΛΕΣΕ B(π , μ)
4. $\upsilon \leftarrow A(\mu, \theta)$
5. $\kappa \leftarrow B(\pi, \mu, \rho[1])$

$\pi \leftarrow A(\kappa, \theta)$

$\pi \leftarrow A(\mu, \theta)$

ΚΑΛΕΣΕ B(π, μ, γ)

$\gamma \leftarrow A(\mu, \theta)$

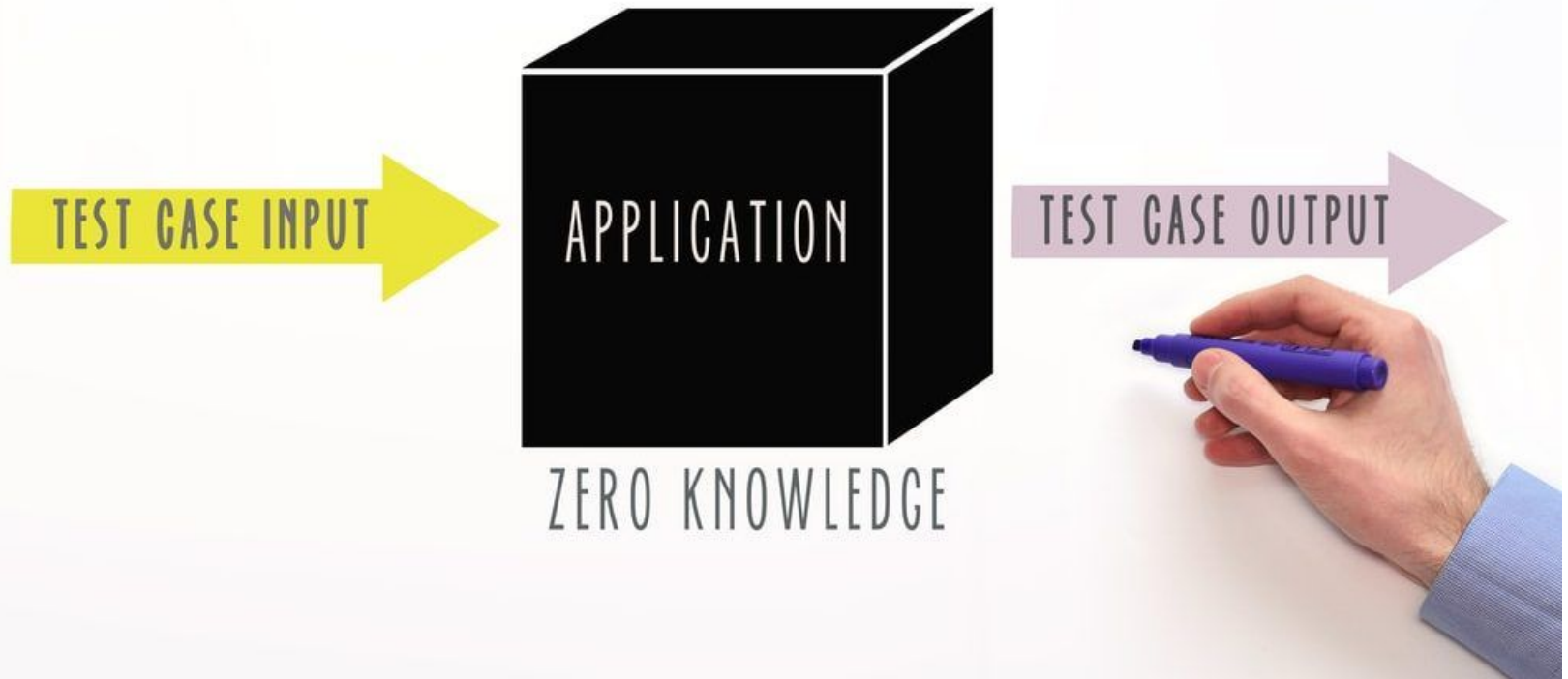
ΚΑΛΕΣΕ B($\pi, \mu, \rho[1]$)

Κατά το στάδιο της υλοποίησης πολύ συχνά πραγματοποιούνται **ανασκοπήσεις κώδικα** από ομάδες προγραμματιστών με τη χρήση **σεναρίων ελέγχου**.

Ένα σενάριο ελέγχου (**test case**) περιγράφει τα **δεδομένα εισόδου** ολόκληρου του προγράμματος ή τμήματος του (υποπρόγραμμα) και τα **αναμενόμενα αποτελέσματα**.

Τα σενάρια ελέγχου εκτελούνται, είτε σε **πραγματικό περιβάλλον** προγραμματισμού είτε εικονικά με δημιουργία **πίνακα τιμών** των μεταβλητών.

BLACK-BOX TESTING

Μια δημοφιλή τεχνική ελέγχου είναι ο **έλεγχος μαύρου κουτιού** (black-box testing).

Ονομάζεται έτσι επειδή τα δεδομένα εισόδου στα σενάρια ελέγχου προκύπτουν από τις **προδιαγραφές** του προγράμματος, **αγνοώντας** εντελώς τον **κώδικα**.

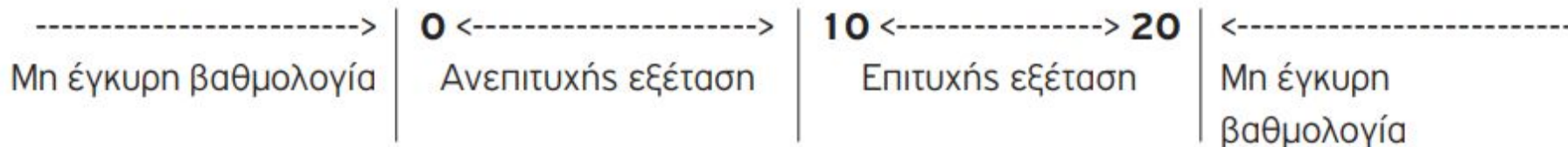
Ιδανικά θα θέλαμε να ελέγξουμε **όλες τις τιμές** εισόδου και όλα τα πιθανά αποτελέσματα. Επειδή όμως αυτό είναι **αδύνατο**, προσπαθούμε να βρούμε **αντιπροσωπευτικές τιμές** για τα δεδομένα εισόδου που θα παράγουν αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα.

Παράδειγμα 10 – Βαθμολογία γραπτής εξέτασης

Η βαθμολογία στις γραπτές δοκιμασίες τετραμήνου στο Λύκειο δίνεται με ακέραιους αριθμούς στην κλίμακα από 0 έως και 20. Να αναπτύξετε πρόγραμμα σε ΓΛΩΣΣΑ που να διαβάσει τη βαθμολογία σε μια γραπτή δοκιμασία και στη συνέχεια να εμφανίζει μήνυμα «Επιτυχής εξέταση», αν η βαθμολογία είναι τουλάχιστον 10, και μήνυμα «Ανεπιτυχής εξέταση» αν η βαθμολογία είναι μικρότερη από 10. Σε περίπτωση που δοθεί τιμή εκτός του διαστήματος 0-20 να εμφανίζεται μήνυμα λάθους «Μη έγκυρη βαθμολογία».

1ο Βήμα: Δημιουργία Ισοδύναμων Διαστημάτων τιμών (*equivalence partitioning*)

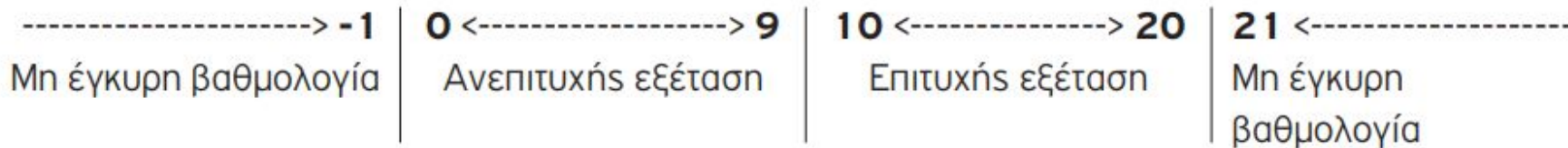

Παράδειγμα 10 – Βαθμολογία γραπτής εξέτασης

Η βαθμολογία στις γραπτές δοκιμασίες τετραμήνου στο Λύκειο δίνεται με ακέραιους αριθμούς στην κλίμακα από 0 έως και 20. Να αναπτύξετε πρόγραμμα σε ΓΛΩΣΣΑ που να διαβάζει τη βαθμολογία σε μια γραπτή δοκιμασία και στη συνέχεια να εμφανίζει μήνυμα «Επιτυχής εξέταση», αν η βαθμολογία είναι τουλάχιστον 10, και μήνυμα «Ανεπιτυχής εξέταση» αν η βαθμολογία είναι μικρότερη από 10. Σε περίπτωση που δοθεί τιμή εκτός του διαστήματος 0-20 να εμφανίζεται μήνυμα λάθους «Μη έγκυρη βαθμολογία».

2ο Βήμα: Έλεγχος των Ακραίων Τιμών κάθε διαστήματος (*boundary value analysis*)

3ο Βήμα: Δημιουργία Σεναρίων Ελέγχου

A/A	Είσοδος	Αναμενόμενο αποτέλεσμα	Περίπτωση που ελέγχεται
1	-1	Μη έγκυρη βαθμολογία	Άνω άκρο διαστήματος βαθμός < 0
2	0	Ανεπιτυχής εξέταση	Κάτω άκρο διαστήματος $0 \leq \text{βαθμός} < 10$
3	9	Ανεπιτυχής εξέταση	Άνω άκρο διαστήματος $0 \leq \text{βαθμός} < 10$
4	10	Επιτυχής εξέταση	Κάτω άκρο διαστήματος $10 \leq \text{βαθμός} \leq 20$
5	20	Επιτυχής εξέταση	Άνω άκρο διαστήματος $10 \leq \text{βαθμός} \leq 20$
6	21	Μη έγκυρη βαθμολογία	Κάτω άκρο διαστήματος βαθμός > 20

Ο έλεγχος ενός προγράμματος είναι διαδικασία που απαιτεί **χρόνο**, τόσο για τον **σχεδιασμό** όσο και για την **υλοποίηση** και εκτέλεση των **σεναρίων ελέγχου**, ενώ αν προκύψουν λάθη θα απαιτηθεί επιπλέον χρόνος για τον εντοπισμό και τη διόρθωση τους.

Γι' αυτό και η φάση του ελέγχου και της **εκσφαλμάτωσης** αποτελούν **σημαντικό ποσοστό** του συνολικού **χρόνου ανάπτυξης** ενός προγράμματος.

Στις μεγάλες εταιρείες λογισμικού υπάρχουν **εξειδικευμένες ομάδες** προγραμματιστών που ασχολούνται αποκλειστικά με αυτό.

Ε.2: Χαρακτηρίστε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λάθος. Στην περίπτωση που πιστεύετε ότι είναι λανθασμένες δικαιολογήστε την επιλογή σας και σκεφτείτε ποια θα μπορούσε να είναι η αντίστοιχη σωστή πρόταση.

α/α	Προτάσεις	Σ	Λ
1	Στον έλεγχο «μαύρου κουτιού» τα σενάρια ελέγχου βασίζονται στον κώδικα του προγράμματος.	☐	☒
2	Τα σενάρια ελέγχου περιλαμβάνουν και μη έγκυρες τιμές εισόδου.	☒	☐
3	Κατά τον έλεγχο ακραίων τιμών ελέγχονται τυχαίες τιμές από κάθε διάστημα της εισόδου.	☐	☒
4	Ο έλεγχος «μαύρου κουτιού» μπορεί να εφαρμοστεί και σε υποπρογράμματα.	☒	☐

Στην περίπτωση που δοθεί αριθμός αρνητικός ή με περισσότερα από 3 ψηφία ο αλγόριθμος πρέπει να εμφανίζει το μήνυμα «Λάθος Δεδομένα».

Αλγόριθμος Ψηφία

Διάβασε x

Αν $x \geq 0$ και $x < 10$ τότε

εμφάνισε 'Μονοψήφιος'

Αλλιώς_αν $x < 100$ τότε

εμφάνισε 'Διψήφιος'

Αλλιώς_αν $x < 1000$ τότε

εμφάνισε 'Τριψήφιος'

Αλλιώς

εμφάνισε 'Λάθος Δεδομένα'

Τέλος_αν

Τέλος Ψηφία

2012 Επαν.
(Α3)

Λογικό Λάθος για $X < 0$

Αν $X > 0$ ΚΑΙ $X < 100$

...

A4. Δίνεται το παρακάτω πρόγραμμα σε ΓΛΩΣΣΑ, το οποίο διαβάζει ένα σύνολο θετικών αριθμών και υπολογίζει και τυπώνει το γινόμενό τους και τον μέσο όρο τους:

```
1  ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α4
2  ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
3    ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ: ΜΟ
4    ΑΚΕΡΑΙΕΣ: ΓΙΝ, ΑΘΡ, ΠΛ
5  ΑΡΧΗ
6    ΠΛ ← 0
7    ΓΙΝ ← 0
8    ΑΘΡ ← '0'
9    ΔΙΑΒΑΣΕ x
10   ΟΣΟ x > 0 ΕΠΑΝΑΛΑΒΕ
11     ΓΙΝ ← ΓΙΝ * x
12     ΑΘΡ ← ΑΘΡ + x
13     ΠΛ ← ΠΛ + 1
14     ΔΙΑΒΑΣΕ x
15   ΤΕΛΟΣ_ΑΝ
16   ΜΟ ← ΑΘΡ / ΠΛ
17   ΓΡΑΨΕ ΜΟ, ΓΙΝ
18 ΤΕΛΟΣ_ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
```

2022 (A4)

Συντακτικό (, X)

Λογικό Λάθος (ΓΙΝ ← 1)

Συντακτικό (ΑΘΡ ← 0)

Συντακτικό (~~ΤΕΛΟΣ_ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ~~)

Runtime Error (ΑΝ ΠΛ <> 0)

<https://forms.gle/JrBrCdePBFuKFt8U6>

E.3: Στο Λύκειο, για την ετήσια επίδοση των μαθητών και μαθητριών χρησιμοποιείται ο γενικός μέσος όρος (Γ.Μ.Ο.) που είναι πραγματικός αριθμός από 0 μέχρι και 20 με ακρίβεια ενός δεκαδικού ψηφίου. Να αναπτύξετε πρόγραμμα σε ΓΛΩΣΣΑ, το οποίο να διαβάζει έναν πραγματικό αριθμό που να αντιστοιχεί στον Γ.Μ.Ο. ενός μαθητή ή μιας μαθήτριας. Αν ο Γ.Μ.Ο. είναι τουλάχιστον 9,5 να εμφανίζεται μήνυμα «Προάγεται», διαφορετικά να εμφανίζεται μήνυμα «Παραπέμπεται σε επανεξέταση». Αν δοθεί τιμή εκτός του διαστήματος 0-20, να εμφανίζεται μήνυμα «Μη έγκυρος Γ.Μ.Ο.».

Σύμφωνα με τις παραπάνω προδιαγραφές, να πραγματοποιήσετε έλεγχο ακραίων τιμών δημιουργώντας τα κατάλληλα σενάρια.

E.4: Μια τουριστική επιχείρηση διαθέτει διαμερίσματα για βραχυχρόνια μίσθωση σύμφωνα με την ακόλουθη τιμολογιακή πολιτική: για διαμονή έως και 3 ημέρες 50€/ημέρα, για διαμονή έως και 7 ημέρες 47€/ημέρα, για διαμονή έως και 20 ημέρες 42€/ημέρα. Ο μέγιστος χρόνος μίσθωσης κάθε διαμερίσματος είναι 20 ημέρες. Να αναπτύξετε συνάρτηση σε ΓΛΩΣΣΑ, η οποία να δέχεται ως είσοδο το πλήθος των ημερών διαμονής και να επιστρέφει τη συνολική χρέωση. Σε περίπτωση που δοθεί είσοδος εκτός του διαστήματος 1-20 η συνάρτηση να επιστρέφει την τιμή - 1.

Να δημιουργήσετε κατάλληλα σενάρια με βάση τις παραπάνω προδιαγραφές, για να πραγματοποιήσετε έλεγχο ακραίων τιμών.